

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

BIEŽĀK PIEĻAUTĀS KĻŪDAS IEPIRKUMOS un kā tās novērst

Marta Juškevica

Juridiskā nodrošinājuma nodaļas vadītāja vietniece

Labā prakse ES FONDU projektu īstenošanā | 24.05.2023.

Finansē
Eiropas Savienība

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

NEATBILSTĪBAS

1657 neatbilstības

688 projektos

61,3 milj. € - ES fondu daļa

TOP 3 neatbilstību veidi

IEPIRKUMA NORMU
PĀRKĀPUMI

ES FONDU DAĻA
39,6 MILJ. €

AIZDOMAS PAR
KRĀPŠANU VAI
ORGANIZĒTO
NOZIEDZĪBU

ES FONDU DAĻA
16,7 MILJ. €

NOTEIKTO
IEVIEŠANAS
NOSACĪJUMU
NEIZPILDE

ES FONDU DAĻA
2,8 MILJ. €

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

KUROS IEPIRKUMA POSMOS KĻŪDAS TIEK PIEĻAUTAS VISBIEŽĀK?

Dokumentu sagatavošana, prasību izvirzīšana

- **Kvalifikācijas prasību samērīgums**
- Tehniskajās specifikācijās noteikto prasību **pamatotība**

Pretendentu atlase un piedāvājuma izvēle

- **Abilstība** visām nolikuma prasībām
- Piedāvājuma **grozījumi**
- **Balstīšanās** uz citas personas spējām

Līguma izpilde

- Pasūtītāja atbildība par **līguma vadību**
- **Būtiski** līguma **grozījumi**

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

IEPIRKUMA PROCEDŪRAS DOKUMENTU SAGATAVOŠANA, PRASĪBU IZVIRZĪŠANA

1. KVALIFIKĀCIJAS PRASĪBU **SAMĒRĪGUMS**

A) NESAMĒRĪGAS PRASĪBAS PRET LĪGUMA IETVAROS VEICAMO DARBU APJOMU

PIEMĒRS Iepirkuma nolikumā noteikts, ka pretendents jābūt pieredzei ceļa, ielas vai laukuma ar cieto segumu jaunbūves vai pārbūves būvdarbos ar kopējo platību ne mazāku kā 5000 m², taču no būvprojektā redzams, ka būvdarbu izbūvējamā ceļa, ielas vai laukuma ar cieto segumu jaunbūves vai pārbūves kopējā platība ir 3409.50 m²

B) KONKRĒTAS JOMAS SERTIFIKĀTI KĀ OBLIGĀTA KVALIFIKĀCIJAS PRASĪBA

PIEMĒRS Starptautiski atzīts sertifikāts projektu vadībā (PMP, Prince II u.c.)

C) PIEREDZE VALSTS VAI PAŠVALDĪBU IESTĀDĒS/ PUBLISKAJĀ SEKTORĀ

PIEMĒRS Projektu vadītājam jābūt pieredzei projektu vadībā valsts un/vai pašvaldību iestādēs, taču no darba uzdevuma izriet, ka projekta vadītāja darba pienākumos līguma izpildes laikā ietilpst - projekta vadība, projekta komandas vadība, darbs ar pasūtītāju, kurā ietilpst pretendenta pārstāvniecība sanāksmēs, darba grupās, ikmēneša atskaišu un gala ziņojuma, sagatavošana un ziņojumu prezentēšana - kas ir raksturīgi jebkuras nozares projektu vadībai

PIL 41.P. 2. DAĻA

Pasūtītājs var noteikt minimālo atbilstības līmeni šā likuma 45. un 46. pantā minētajām prasībām. Prasību apjomu, kā arī pieprasīto minimālo spēju līmeni konkrētā iepirkuma līguma izpildei nosaka samērīgi iepirkuma līguma priekšmetam

SKA 175/2021

Pasūtītājam ir samērā plaša rīcības brīvība, nosakot prasības attiecībā uz piegādātāja profesionālajām spējām, taču šī rīcības brīvība nav neierobežota. Pasūtītāja izvirzītās pretendentu atlases prasības nedrīkst būt nesamērīgas ar iepirkuma līguma priekšmetu. Proti, nolikuma prasībās pasūtītājs nedrīkst pārsniegt nepieciešamā pakalpojuma izpildei saprātīgi nepieciešamo. Novērtējot kvalifikācijas prasību samērīgumu, nozīme piešķirama gan iepērkamā pakalpojuma būtībai, specifikai un sarežģītībai, gan arī atlases prasību jēgai un mērķim, ko pasūtītājs ar tām vēlas sasniegt

IEPIRKUMA PROCEDŪRAS DOKUMENTU SAGATAVOŠANA, PRASĪBU IZVIRZĪŠANA

2. TEHNISKAJĀS SPECIFIKĀCIJĀS NOTEIKTO PRASĪBU **PAMATOTĪBA**

A) "VAI EKVIVALENTS" NENORĀDĪŠANA

PIEMĒRI

- "Trapeceveida galds, kas atbilst šādiem tehniskiem parametriem "...virsmas biezums **20mm**-galda virsmas stūri un apmales noapaļotas- galda malas - ABS-"
- Konferenču galds uz riteņiem ar nolokamu virsmu; Garums: 1400 mm; **Augstums: 710 mm; Platums: 700 mm; Augstums saliktā veidā: 1160 mm; Galda virsmas biezums: 22 mm**; Galda virsma: Taisnstūra; Galda virsmai krāsa: Balta; Galda virsmas materiāls: Lamināta; Statīva krāsa: Antracīta; Statīva materiāls: Tērauda
- Brīvtāvošs divkameru ledusskapis; Energoefektivitātes klase E; 241 kwh/gada patēriņš. Ledusskapja **tilpums - 228 L, saldētavai - 111 L**. Stop Frost tehnoloģija saldētavai. Svaiguma zona, Saldētavas plauktu skaits: #. Nerūsējošā tērauda durvis ar iespēju virziena maiņai, pelēks korpuss. **Izmērs: 188x60x65 cm**

Vai tiešām tikai 20 mm bieza galda virsma spēs nodrošināt tā funkcionalitāti, vai tomēr 20 mm ir lielākais biezums, bet var būt arī plānāks, piemēram, amplitūdā no 15-20 mm?

PIL 20.P.6D.

- ↳ *Ja tas nav izšķiroši svarīgi iepirkuma līguma priekšmeta pastāvēšanai, tehniskajās specifikācijās nenorāda specifisku izcelsmi, īpašu procesu, kas raksturo tikai kāda konkrēta piegādātāja preces vai pakalpojumus, zīmolu, patentus vai specifiskus preču veidus. Izņēmuma gadījumos šādu norādi lieto kopā ar vārdiem "vai ekvivalents"*

DIREKTĪVAS 2014/24/ES 74.APSVĒRUMS

- ↳ *Tehniskās specifikācijas būtu jāizstrādā tā, lai izvairītos no konkurences mākslīgas sašaurināšanas ar prasībām, kas izdevīgākas kādam konkrētam ekonomikas dalībniekam, atspoguļojot to piegāžu, pakalpojumu vai būvdarbu svarīgākos raksturlielumus, ko parasti piedāvā šis ekonomikas dalībnieks*

EST C-413/17

- ↳ *Vienlīdzīgas attieksmes, nediskriminācijas un pārredzamības principiem ir izšķiroša nozīme attiecībā uz tehniskajām specifikācijām, ņemot vērā diskriminācijas riskus, kas ir saistīti ar šo specifikāciju izvēli vai veidu, kādā tās ir formulētas. Vajadzētu būt iespējai iesniegt piedāvājumus, kas atspoguļo tehnisko risinājumu, standartu un tehnisko specifikāciju daudzveidību tirgū [..]. Šo prasību ievērošana ir vēl jo svarīgāka, ja iepirkuma specifikācijās ietvertās tehniskās specifikācijas ir formulētas īpaši detalizēti. Proti, jo detalizētākas ir tehniskās specifikācijas, jo lielāks ir risks, ka priekšroka var tikt dota konkrēta ražotāja precēm*

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

PRETENDENTU ATLAISE UN PIEDĀVĀJUMA IZVĒLE

1. **ATBILSTĪBA** VISĀM ATLAISES **PRASĪBĀM**

A) TEHNISKAIS PIEDĀVĀJUMS

TEHNISKAJĀ SPECIFIKĀCIJĀ

- Trapecveida galds, kas atbilst šādiem tehniskiem parametriem “...virsmas biezums **20 mm** - galda virsmas stūri un apmales noapaļotas- galda malas - ABS-”
- Iebūvējams ledusskapis, elektroenerģijas patēriņa klase vismaz D, saldētava apakšā, ledusskapja kopējais **tilpums 250-270 l**, vismaz 4 plaukti un 2 atvilktnes ledusskapī un 2-3 plaukti saldētavā. Izmēri: **augstums 1,7-1,9 m**, iebūvējams standarta skapītī ar virsmas izmēru 0,6x0,6 m”

vs

IZVĒLĒTĀ PRETENDENTA PIEDĀVĀJUMĀ

- Trapecveida galds ar virsmas biezumu **25 mm**
- Iebūvējama ledusskapis ar kopējo tilpumu **280 l**, izmērs **194x54x55 cm**

Pasūtītājs vērtēšanas gaitā nedrīkst atkāpties no paša izvirzītām nolikuma prasībām

SKA-772/2013

"piedāvājuma neatbilstība ir pamats piedāvājuma tālākai nevērtēšanai." un "lai arī neatbilstība starp pasūtītāja prasībām un pieteicējas piedāvājumu šķietami ir neliela, tam nevar piešķirt kādu nozīmi apsverot, vai pretendents ir vai nav izslēdzams no turpmākas dalības iepirkumā, pretējā gadījumā tiktu pārkāpts vienlīdzības un taisnīgas attieksmes princips, ja arī citi pretendenti būtu zinājuši, ka var tikt piedāvātas no tehniskās specifikācijas nedaudz atšķirīgas preces (proti, ja šāda iespēja būtu paredzēto iepirkuma procedūras dokumentācijā), to piedāvājums, iespējams, būtu citādāks un tas savukārt varētu ietekmēt iepirkuma procedūras rezultātus"

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

PRETENDENTU ATĻASE UN PIEDĀVĀJUMA IZVĒLE

1. **ATBILSTĪBA VISĀM ATĻASES PRASĪBĀM**

B) PROFESIONĀLĀS SPĒJAS

PIEMĒRI

- Prasīta pieredze objektā, kas nodots ekspluatācijā, taču izvēlētajam pretendenta (vai piesaistītajam speciālistam) pieredze iegūta objektā, kas nav nodots ekspluatācijā, jo turpinās vēl līguma izpilde
- Ēku būvdarbu būvuzraugam prasīta pieredze vismaz divos objektos, kuros veikta ēkas pārbūve, renovācija vai rekonstrukcija. Ēkā tiek īstenota sociālā, izglītības, kultūras, sporta funkcijas. Taču izvēlētajam pretendents norādīta pieredze jaunbūves projektos, kas nav uzskatāma par ēkas pārbūvi, renovāciju vai rekonstrukciju, turklāt vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības ēkās
- Pretendentam prasīta pieredze 2 objektos, kuros veikta 2.grupas ēkas celtniecība vai pārbūve, t.sk. centrālās apkures ar granulu katlu un notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas iekārtu izbūve, bet šādam raksturojumam neatbilst neviens no objektiem

PRETENDENTU ATLASE UN PIEDĀVĀJUMA IZVĒLE

2. PIEDĀVĀJUMA GROZĪJUMI

KAD PIEDĀVĀJUMS TIEK PRECIZĒTS VAI IZSKAIDROTS, BET KAD -
VEIKTI PIEDĀVĀJUMA GROZĪJUMI?

TEHNISKĀ PIEDĀVĀJUMA PAPILDINĀŠANA

PIEMĒRS

- iepirkuma TS ir norādīts, ka “Pretendents Tehniskajā **piedāvājumā norāda piedāvātās iekārtas ražotāju un modeli**, kā arī iesniedz piedāvātās iekārtas tehnisko datu lapa no ražotāja kataloga vainorāda saiti (linku) uz mājaslapu, kurā norādīti piedāvātās iekārtas tehniskie dati, lai pasūtītājs spētu pārliccināties par piedāvātās iekārtas atbilstību tehniskajai specifikācijai”
- izpildītājs savā tehniskajā **piedāvājumā nebija norādījis ne ražotāju, ne saiti (linku) uz iekārtu ražotāja mājaslapu, ne arī iesniedzis iekārtu tehnisko datu lapas**

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

EST C-324/14

“Vienlīdzīgas attieksmes un diskriminācijas aizlieguma principi, kā arī pienākums nodrošināt pārskatāmību nepieļauj nekādas sarunas starp līgumslēdzēju iestādi un kādu no pretendentiem publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras laikā, kas nozīmē, ka principā piedāvājums pēc tā iesniegšanas vairs nevar tikt grozīts ne pēc līgumslēdzējas iestādes, ne pēc pretendenta ierosmes.”

IUB 11.03.2022. LĒMUMS NR. 4-1.2/22-40
27.11.2017. LĒMUMS NR.4-1.2/17-285

- 1) “Iesniedzējam norādot tikai preces aprakstu, piedāvātā prece nav identificējama un to nav iespējams vērtēt”
- 2) “Pasūtītājam nav pamata ļaut Iesniedzējam papildināt iesniegto piedāvājumu, jo piedāvājuma papildināšana ar tajā nenorādīto informāciju (materiālu ražotājs, modelis, marka) pēc būtības grozītu Iesniedzēja sākotnēji iesniegto piedāvājumu. Šīs informācijas trūkums Iesniedzēja piedāvājumā, kas ir būtiska Iesniedzēja tehniskā un finanšu piedāvājuma novērtēšanā, un tās papildināšana nav uzskatāma par pārrakstīšanas kļūdu labošanu vai piedāvājuma precizēšanu.”

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

PRETENDENTA / SPECIĀLISTA PIEREDZES PAPILDINĀŠANA

PIEMĒRS Prasīti 3 līdzvērtīgi būvdarbu objekti, pretendents piedāvājumā **uzradījis 2**. Atbildot uz informācijas pieprasījumu, **pretendents uzrādīja vēl citus realizētos objektus**, tai skaitā 3. atbilstošo objektu

Vai var papildināt pretendenta pieredzi ar informāciju par trešo pieredzes objektu?

SKA-176/2021

→ *Izskatāmās lietas apstākļos informāciju par trešo pieredzes objektu varētu papildināt, piemēram, ja tas pieteikumā būtu norādīts, bet nebūtu sniegta pilnīga informācija*

Vai var papildināt speciālista pieredzi?

SKA-1183/2022

→ *Nav pamats atkāpties no Senāta judikatūrā nostiprinātām atziņām un nošķirt gadījumus, kad informācija tiek papildināta par paša pretendenta kvalifikāciju, no gadījumiem, kad informācija tiek papildināta par pretendenta piedāvātā speciālista pieredzi.*

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

PRETENDENTU ATLASE UN PIEDĀVĀJUMA IZVĒLE

3. **BALSTĪŠANĀS** UZ CITAS PERSONAS SPĒJĀM

PIEMĒRS

- Iepirkumā prasīta pieredze vismaz 2 līdzīgu objektu izbūvē (ar noteiktiem tehniskiem parametriem) kā **galvenajam būvdarbu veicējam**
- Pretendents iesniedza piedāvājumu, norādot 1 savu pieredzes objektu un 1 citas personas objektu → tiek summēta pieredze
- Persona, uz kā spējām balstās parakstījusi apliecinājumu, ka apņemas veikt ēkas nesošā metāla karkasa konstrukciju montāžu un pamatu izbūvi - 20 % apmērā, un nodot pretendentam atbildīgo būvdarbu vadītāju
- Līguma rezultātā plānots izbūvēt jaunu ražošanas ēku, personas uz kā spējām balstās norīkotais atbildīgais būvdarbu vadītājs piedalās tikai noteikto 20% apmēra darbu vadīšanā

Vai pieredze šādā veidā tiek nodota līguma izpildē?

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

EST C-387/14

↳ *pretendentiem ir jāpierāda līgumslēdzējai iestādei, ka to rīcībā faktiski ir vai būs nepieciešamās iespējas, lai nodrošinātu attiecīgā publiskā līguma pareizu izpildi*

SKA - 1252/2021

↳ *izšķiroši ir tas, vai konkrētajā gadījumā esošie pierādījumi atspoguļo pretendenta piesaistītās personas, uz kuras spējām tas balstās, tādu iesaisti iepirkuma līguma izpildē, lai šīs personas pieredze ne tikai tiktu atzīta par noderīgu, bet tā arī faktiski tiktu izmantota, lai nodrošinātu kvalitatīvu iepirkuma līguma izpildi kopumā. Senāts arī uzsver, ka, ņemot vērā galvenā būvdarbu veicēja lomu un tiesību normās reglamentētos pienākumus būvniecības procesā, vērtējums nav izdarāms, lineāri vai procentuāli (vai citādā darbu izpildes apjoma vai laika griezumā) salīdzinot šīs personas iesaisti līguma izpildē. Uzsvars galvenā būvdarbu veicēja būtībai ir uz prasmju, zināšanu un citu resursu pielietošanu būvniecības procesa sekmīgai organizēšanai kopumā.*

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

LĪGUMA IZPILDE

1. PASŪTĪTĀJA **ATBILDĪBA PAR LĪGUMA VADĪBU**

Jāseko līdzī:

- **speciālistu nomaiņai** un to atbilstībai kvalifikācijas prasībām
- vai iesniegtas **prasītās garantijas** noteiktajā termiņā un apjomā, vai gadījumā, ja pagarināts līguma termiņš vai palielināta līguma summa, ir iesniegta arī atbilstoša garantija
- **termiņu izpildei**, pieprasot objektīvu pamatojumu grozījumu veikšanai
- nepieciešamo **dokumentu** aizpildīšanai un **iesniegšanai**
- **līgumsodu piemērošanai**, ja iestājušies apstākļi, par kādiem līgumsodi noteikti līgumā

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

LĪGUMA IZPILDE

2. BŪTISKI **LĪGUMA GROZĪJUMI**

Grozījumi ir būtiski, ja:

- **ekonomiskais līdzsvars tiek mainīts par labu izraudzītajam pretendentam – līgumā neparedzētu maksājumu veikšana**
- **pieļauta nepamatota līguma izpildes termiņa pagarināšana**
- **līgumā iekļauti papildu darbi, kas iepriekš bija zināmi/plānojami**
- **speciālistu nomaina uz kvalifikācijai neatbilstošiem**

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

FINANSIĀLĀS SEKAS UN TO SAMĒRĪGUMS

NESAMĒRĪGAS PRASĪBAS

FM VADLĪNIJU 19. PUNKTS

25 %

↳ gadījumi, kad kritēriji vai nosacījumi līgumu izpildei radīja situāciju, ka tikai viens ieinteresētais piegādātājs varēja iesniegt piedāvājumu un šo rezultātu nevar attaisnot ar attiecīgā līguma tehnisko specifiku

10 %

↳ atlases kritēriji ir saistīti, bet nav samērīgi ar līguma priekšmetu; gadījumi, kad ir vajadzīgas īpašas preču zīmes / zīmoli / standarti (bez norādes “vai ekvivalents”)

5 %

↳ piedāvājumus iesnieguši **vairāki uzņēmēji, kuri atzīti par atbilstošiem** izvirzītajiem kritērijiem/ nosacījumiem

NEATBILSTOŠA PIEDĀVĀJUMA IZVĒLE

FM VADLĪNIJU 22. PUNKTS

25 %

BŪTISKI LĪGUMA GROZĪJUMI

FM VADLĪNIJU 31. PUNKTS

25 %

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

FONDU NAUDA = NAUDA AR NOTEIKUMIEM

- Jebkuram iepirkumam ir jābūt **balstītam uz pasūtītāja līdzekļu efektīvu izmantošanu**, maksimāli **samazinot tā risku** (PIL 2.panta 3.punkts)
- Vienlaikus - **jānodrošina vienlīdzīga un taisnīga attieksme un brīva konkurence** (PIL 2.panta 2.punkts), **pārskatāmība un objektivitāte**
- Jāievēro, ka, īstenojot ES fondu projektus, **jāņem vērā ne tikai nacionālais regulējums**, bet arī **ES tiesību normas**

Centrālā finanšu un
līgumu aģentūra

BIROJI

Rīga, Smilšu iela 1 | 66939777

Jelgava, Pasta iela 43

Kuldīga, Liepājas iela 48

Cēsis, Jāņa Poruka iela 8

Rēzekne, 18.novembra iela 35

E-PASTS

info@cfla.gov.lv

KLIENTU APKALPOŠANAS CENTRS

Rīga, Meistaru iela 10 | 66939777 | info@cfla.gov.lv

